

(...)

Orzeczeniem z 25 kwietnia 2023 r., znak: (...). (...)(...), Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. uchylił orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z 17 lutego 2023 r., którym zaliczono R. M. do znacznego stopnia niepełnosprawności z powodu schorzeń oznaczonych symbolem 05-R (schorzenia narządu ruchu) okresowo do 31 marca 2024 r. i orzekł, że stopień niepełnosprawności wnioskodawcy jest umiarkowany.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że biorąc pod uwagę zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia z 1 grudnia 2022 r. wydane dla potrzeb zespołu oraz dokumentację zgromadzoną w toku postępowania a w szczególności: karty z wizyt u lekarza POZ i specjalistów, wyniki badań diagnostycznych i laboratoryjnych; ocenę stanu zdrowia lekarza specjalisty R. M. ma naruszoną sprawność organizmu z powodu schorzeń o symbolu 05- R, które w całości wypełniły obraz zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczeń w wykonywaniu czynności życiowych a skutki schorzeń (wg dokumentacji medycznej) powodują, że wymaga on częściowej pomocy w codziennym funkcjonowaniu i jest niezdolny do pracy. Utrudnienia w przemieszczaniu występują, ale ich zakres nie jest znaczny, dlatego R. M. nie spełnia przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 450 ze zm.). W ocenie organu odwołujący nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, wymagającą konieczności opieki, tj. całkowicie zależną od otoczenia, którą należy pielęgnować w pełnym zakresie. Tym samym nie spełnia wszystkich przesłanek stopnia znacznego.

Od powyższego orzeczenia odwołanie wniósł R. M., domagając się zmiany orzeczenia, poprzez uznanie jego niepełnosprawności w stopniu znacznym oraz ustalenia odpowiednich wskazań stosownie do stanu jego zdrowia. Odwołujący się argumentował, że jest całkowicie niezdolny do pracy i wymaga zapewnienia mu opieki w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Wskazał, że porusza się na wózku inwalidzkim, jednak ból w dłoniach powodowany reumatoidalnym zapaleniem stawów, nie pozwala mu na samodzielne poruszanie się. Podkreślił, że nie jest w stanie odkręcić butelki z wodą czy słoików z żywnością. Nadto, potrzebuje pomocy przy zmianie opatrunków na nogach. R. M. wskazał, że codzienną opiekę zapewnia mu żona.

W odpowiedzi na odwołanie Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonym orzeczeniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

R. M. ma 47 lata. Nie jest aktywny zawodowo – korzysta ze świadczeń rentowych. Cierpi na reumatoidalne zapalenia stawów. Występuje u niego zniesiona rotacja lewego stawu biodrowego i niemal zniesiona ruchomość stóp, nadto ograniczona ruchomość nadgarstków i ruchomość palców rąk.

Niesporne , a nadto: ocena stanu zdrowia – k. 147, 161 akt organu, dokumentacja medyczna zgromadzona w aktach organu, dokumentacja medyczna – k. 42 (koperta).

Orzeczeniem z 12 grudnia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. uznał R. M. za całkowicie niezdolnego do samodzielnej egzystencji oraz całkowicie niezdolnego do pracy do 31 grudnia 2025 r.

Dowód: orzeczenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 12 grudnia 2022 r., numer (...) – k. 51-51v. akt organu, decyzja z 30 grudnia 2022 r. – k. 83.

R. M. w związku z rozpoznany reumatoidalnym zapaleniem stawów ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Dowód : opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii A. K. oraz biegłej sądowej B. M. – k. 46-55 dokumentacja medyczna zgromadzona w aktach organu, dokumentacja medyczna – k. 42 (koperta).

Orzeczeniem (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z 12 grudnia 2019 r. R. M. został uznany za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym z powodu schorzeń narządu ruchu, okresowo do 31 grudnia 2022 r.

Niesporne , nadto dowód: orzeczenie o niepełnosprawności – k. 45 akt organu.

Sąd zważył, co następuje .

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 100) rozróżnić można trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. (art. 4 ust. 1 ustawy). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy). Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub techniczne. (art. 4 ust. 3 ustawy).

W myśl zaś art. 6b ust. 3 pkt 9 przywołanej ustawy w orzeczeniu powiatowego zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące w szczególności spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 110, z późn. zm.), przy czym w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności spełnienie tych przesłanek może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 10-N (choroba neurologiczna) lub 07-S (choroby układu oddechowego i krążenia). Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3a pkt 1 z dnia 20 czerwca 1997 roku ustawy - Prawo o ruchu drogowym kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Standardy w zakresie kwalifikowania do poszczególnych stopni niepełnosprawności, uregulowane zostały w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2021 r. poz. 857). I tak zgodnie z rozporządzeniem: niezdolność do pracy oznacza całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu (§ 29 ust. 1 pkt 1), konieczność sprawowania opieki - całkowitą zależność od otoczenia polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (§ 29 ust. 1 pkt 2), konieczność udzielania pomocy, w tym pomocy w pełnieniu ról społecznych – zależność od otoczenia wymagającą wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 29 ust. 1 pkt 3), czasowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – konieczność udzielania pomocy, o której mowa w § 29 ust.1 pkt 3 w okresach wynikających ze stanu zdrowia (§ 30 ust. 1 pkt 1), a częściowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o której mowa w § 29 ust. 1pkt 3 (§ 30 ust. 1pkt 2), istotne obniżenie do wykonywania pracy - naruszoną sprawność organizmu powodującą ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej znacznie obniżające wydajność pracy na danym stanowisku w porównaniu do wydajności, jaką wykazują osoby o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną (§ 31 ust. 1 pkt 1), ograniczenia w pełnieniu ról społecznych -

trudności doświadczane przez osobę zainteresowaną w relacjach z otoczeniem i środowiskiem według przyjętych norm społecznych, jako skutek naruszonej sprawności organizmu (§ 31 ust. 1 pkt 2), zaś możliwość kompensacji ograniczeń - wyrównywanie dysfunkcji organizmu spowodowanej utratą lub chorobą narządu odpowiednio przez przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (§ 31 ust. 2 rozporządzenia).

Na materiał dowodowy w niniejszej sprawie złożyła się dokumentacja dotycząca odwołującego się, w tym również dokumentacja medyczna zawarta w aktach organu, której prawdziwości i rzetelności żadna ze stron nie kwestionowała.

W rozpoznawanej sprawie niespornym było, iż wnoszący odwołanie jest osobą niepełnosprawną. Spornym natomiast pozostawał stopień niepełnosprawności, jakim skutkuje jego schorzenia. R. M. kwestionował bowiem zaliczenie go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, utrzymując, iż jego stan zdrowia skutkuje stopniem znacznym.

W postępowaniu ustalono, że odwołujący się został orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z 12 grudnia 2022 r. uznany za niezdolnego do samodzielnej egzystencji oraz całkowicie niezdolnego do pracy okresowo do 31 grudnia 2025 r. Tym samym zastosowanie znalazł przepis art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zgodnie z którym orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Niezdolność do samodzielnej egzystencji orzeka się w przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1251).

Już sam fakt uznania przez organ rentowy (wobec brzmienia art. 5 pkt 1 przytoczonej ustawy) R. M. za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji i całkowicie niezdolną do pracy wyczerpuje definicję znacznego stopnia niepełnosprawności. Nadto szczególnego podkreślenia wymaga, że art. 5 pkt 1 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przewiduje jednostronne zrównanie orzeczeń. Oznacza to, że określone orzeczenia organu rentowego są traktowane jak orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na mocy przytoczonego przepisu i w tym zakresie są wiążące w postępowaniu odwoławczym od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Na mocy tych przepisów każda osoba niezdolna do samodzielnej egzystencji i całkowicie niezdolna do pracy jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym.

Zapetrywania Sądu orzekającego w niniejszej sprawie znajdują poparcie w poglądach judykatury. Wykładając przepis art. 5 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych a contrario Sąd Najwyższy, nie kwestionując, że orzeczenia organu rentowego o całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji przekładają się na orzeczenie o niepełnosprawności, podkreślał, że znaczny stopień niepełnosprawności nie jest równoznaczny z orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji przez lekarza orzecznika (tak postanowienie Sądu Najwyższego - Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 czerwca 2020 r. III UK 318/19, L.). Orzecznictwo potwierdza, że orzeczenie o niezdolności do pracy wystarcza do stwierdzenia niepełnosprawności, jednak orzeczenie o niepełnosprawności nie jest równoznaczne z niezdolnością do pracy dla celów rentowych. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że w art. 5 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ustawodawca przesądził o tym, że orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o "całkowitej niezdolności do pracy" i o "niezdolności do samodzielnej egzystencji" traktowane jest na równi z "orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności", orzeczenie o "całkowitej niezdolności do pracy" traktowane jest na równi z "orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności", zaś orzeczenie o "częściowej niezdolności do pracy" oraz o "celowości przekwalifikowania" traktowane jest na równi z "orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności". Z żadnego przepisu nie wynika natomiast sytuacja odwrotna, to znaczy, aby orzeczenie zaliczające do danego stopnia niepełnosprawności było równoznaczne z orzeczeniem lekarza

orzecznika organu rentowego o niezdolności do pracy i jej stopniu bądź o niezdolności do samodzielnej egzystencji. Dzieje się tak dlatego, że stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych stała lub długotrwała opieka i pomoc innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji jest wymagana w celu pełnienia przez daną osobę ról społecznych, natomiast stosownie do art. 13 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stała lub długotrwała opieka i pomoc innych osób jest konieczna w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Wobec tego, że definicja prawna pojęcia "znacznego stopnia niepełnosprawności" ujęta została szerzej aniżeli definicja prawna pojęcia "całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji" stwierdzić należy, iż w konsekwencji każda osoba, która uzyskała orzeczenie "o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji" na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest uznawana równocześnie za "osobę o znacznym stopniu niepełnosprawności" w rozumieniu przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jednakże nie odwrotnie (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 16 grudnia 2005 r., sygn. II UK 77/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 372, str. 1042).

Wobec zaprezentowanej wykładni przepisów ustawy będących podstawą zapadłego rozstrzygnięcia, Sąd doszedł do wniosku, że R. M. należy uznać za niepełnosprawnego w stopniu znacznym.

Sąd zasięgnął wiadomości specjalnych i dopuścił z urzędu dowód z opinii biegłych z zakresu neurologii i ortopedii celem poczynienia stosownych ustaleń dotyczących stanu zdrowia wnoszącego odwołanie, w szczególności w kontekście pozostałych żądań odwołania, związanych z uprawnieniami do posiadania karty parkingowej. Powołani w sprawie biegli A. K. specjalista z zakresu ortopedii oraz B. M. specjalistka z zakresu neurologii jednoznacznie wskazali, że odwołujący cierpiący na reumatoidalne zapalenie stawów, nieporuszający się samodzielnie, u którego występuje zniesiona rotacja lewego stawu biodrowego i niemal zniesiona ruchomość stóp, a nadto ograniczona ruchomość nadgarstków i ruchomość palców rąk, ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania co warunkuje przyznanie mu prawa do posiadania karty parkingowej. Biegli wskazali również, że w ich ocenie stopień niepełnosprawności należy ocenić jako umiarkowany, zastrzegając przy tym, że zasadnym byłoby dopuszczenie w sprawie dowodu z opinii biegłego reumatologa, który winien wypowiedzieć się po przeprowadzeniu bezpośredniego badania odwołującego. Do tak sporządzonych wniosków opinii żadna ze stron nie wniosła zarzutów. Stąd też Sąd, zgodnie z zapowiedzianym rygorem przyjął, że strony ich nie kwestionują.

Sąd, oceniając sporządzoną opinię jako rzetelną, opartą na obszernej dokumentacji medycznej, przyjął ją w poczet materiału dowodowego. Jednocześnie, z uwagi na przytoczoną we wcześniejszej części rozważań wykładnię przepisu art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Sąd będąc związany orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z 12 grudnia 2022 r. podzielił wnioski opinii w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia o pozostałych żądaniach odwołania, odrzucając je w odniesieniu do ustalonego przez biegłych stopnia niepełnosprawności. Z tego też względu Sąd odstąpił od prowadzenia dalszego postępowania dowodowego zgodnie z sugestią biegłych uznając, że byłoby to zbyteczne w świetle dotychczas poczynionych ustaleń.

Data końcowa znacznego stopnia niepełnosprawności wynika z orzeczenia lekarza orzecznika z 12 grudnia 2022 r. w przedmiocie niezdolności do samodzielnej egzystencji i niezdolności do pracy. Zważyć należy, że wobec odwołującego się uprzednio orzekano okresowo znaczny stopień niepełnosprawności z powodu występujących u niego schorzeń narządu ruchu. Ostatnio znaczny stopień niepełnosprawności orzekano okresowo od 26 listopada 2019 r. do 31 grudnia 2022 r. Jako że orzeczenie organu rentowego wydano w dacie, w której w mocy pozostawało orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. z 12 grudnia 2019 r. o znacznym stopniu niepełnosprawności, Sąd uznał za zasadne zaliczenie R. M. do znacznego stopnia niepełnosprawności okresowo od dnia następnego, po dniu, w którym utraciło ważność wskazane orzeczenie, to jest od dnia 1 stycznia 2023 r., zapewniając tym samym ciągłość orzecznictwa.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie, zaliczając R. M. do znacznego stopnia niepełnosprawności do 31 grudnia 2025 r. oraz ustalając, że spełnia przesłanki określone w

art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (jednolity tekst – Dz. U. z 2022 r., poz. 988 ze zm.), w pozostałym zakresie zaś odwołanie oddalił, tj. w zakresie, w jakim odwołujący się kwestionował brak w orzeczeniu wskazania co do konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Sąd wskazuje, że orzeczenie o tym wskazaniu jest zastrzeżone dla osób niepełnosprawnych do 16 roku życia. Natomiast konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji wynika z samej istoty i definicji znacznego stopnia niepełnosprawności.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...).

(...)